بار پەيىلمەن حالىق ئۇشىن قىزمەت ىستەپ، "كەدەيلىكتى تامىرى" مەن قوپاردى

ـ ئپايزاۋات اۋداندىق كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ، ورىكەندەتۋ كەڭسەسى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ شۇجيى، مەڭگەرۇشى لي چاڭچيڭ جوننده

اۋەلگى ماقساتتى ۇمتىپاۋ بورىشتى دەستە بەرىك ساقتاۋ
حالىق رازى مەملەكەت قىزمەتكەرى

□ ئتىلشىمىز حان چينيان

جازدىڭ شجعان ىستىعى، ئپايزاۋات اۋداندىق كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ، ورىكەندەتۋ كەڭسەسى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ شۇجيى، مەڭگەرۇشى لي چاڭچيڭ ئپايزاۋات اۋداننىڭ اۋىل ـ قىستاقتارى ارالىسىندا شاپقىلاپ ئجۇر. مىندەتكە وتىرعان 2 جىلعا جۇىق ۋاقىتتان بەرى، ول "كەدەيلىكتى تامىرىمەن" قوپارۋعا بار ىنتاسىن سالعاندىقتان، اۋىلداستار ونى جاقسى تارتىپ "لي كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋشى" دەپ اتادى.

كەدەي اۋداننىڭ بەت ـ بەينەسىن وزگەرتۋگە سەرت بەردى

ئپايزاۋات اۋدانى ـــ اۋىر كەدەي اۋدان، كوپ جىلداردان بەرى بۇل ارادىعى كوپتەگەن شارۋانىڭ كىرىسى كەدەيلىك سىزىعىنان تومەن بولىپ، كەدەيلىكتەن ارىلۋ تىلەگى ەرەكشە كۇشتى بولىپ كەلدى.

1996 ـ جىلى لي چاڭچيڭ شينجياڭ اۋىل شارۋاشىلىق داشۋەسىنەن وقۋ بىتىرگەننەن كەيىن ئپايزاۋات اۋدانىنا كەلىپ، شارت ـ جاەدايى ەڭ ناشار اۋىل ـ قالاشقا قىزمەت ىستەۋدى ىرىقتىلىقپەن تالاپ ەتتى.

"اۋىل ـ قىستاقتا قىزمەت ىستەگەندە، توپىراققا تەرەڭ تامىر تارتۋىڭ كەرەك"، وسىنداي ۇستانىم ارقالاعان لي چاڭچيڭ ئر كۇنى نەگىزىنەن شارۋالارمەن بىرگە بولىپ، شارۋالاردىڭ ۇيىنە بارىپ اڭگىمەلەسىپ، ساياساتتى سويلەپ، بايۋ جولىن قاراستىردى. ادەتتەگى كادردان كەيىن كەلە اۋداندىق ەگىن شارۋاشىلىق مەكەمەسىنىڭ ورىنباسارى باستىعى، اۋىل شارۋاشىلىق ەكونومەيىكاسى مەكەمەسىنىڭ باستىعى بولعانعا دەيىن، ونان اۋداندىق كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ، ورىكەندەتۋ كەڭسەسى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ شۇجيى، مەڭگەرۇشى بولعانعا دەيىن لي چاڭچيڭ باستان ـ اياق قاجماي ـ تالماي قىزمەت ىستەدى.

كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋدىڭ 3 جىلدىق شايقاسى باستالۋ قارساڭىندا، لي چاڭچيڭ كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ، ورىكەندەتۋ كەڭسەسىنە بارىپ مىندەت ارقالاپ، كەدەي اۋداننىڭ بەت ـ بەينەسىن وزگەرتۋگە سەرت بەردى.

لي چاڭچيڭ كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ، ورىكەندەتۋ كەڭسەسىندەگى جولداستاردى باستاپ، مەملەكەتتىڭ كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ساياساتى مەن تۇسقان اۋدان، قالالاردىڭ وزات تاجريبەلەرىن مۇقيات ۇيرەنىپ، زەرتتەۋ جۇرگىزىپ، بۇكىل اۋدانداعى 310 اكمشىلىك قىستاقتى تۇگەل ارالاپ، قىرۋار تىكە ماتەريالدارىن يگەردى؛ اۋداندىق پارتكومعا بەلسەندىلىكپەن اقىل ـ كەڭەس بەرىپ، سايلاۋىت كادرلاردى كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋدىڭ ئبىرىنشى شەبىنە تاڭداپ جىبەرىپ، بۇكىل اۋدانداعى 13 اۋىل ـ قالاشقا كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ، ورىكەندەتۋ كەڭسەسىن قۇرۋدى، بارلىق قىستاقتا كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ قىزمەت پۇنكتىن قۇرۋدى ىلگەرىلەتتى.

ئپايزاۋات اۋدانى كەدەيلىكتەن ارىلتۇدىڭ 3 جىلدىق جوباسى، كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋدىڭ 3 جىلدىق ارەكەت جوباسى سياقتى ئبىر قىدىرۋ جوبالاردى شعارىپ، ئار جىلى 40%تىك ارتۋ قارقىنى بويىنشا قارجىنى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋگە پايدالاندى، كاسىپ جانە جۇمىستاندىرۋ سياقتى كەدەيلەردى دالمە ـ ئدال سۇيەمەلدەۋ شارالارى تياناقتانىپ تامىر تارتتى...

كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋ شايقاسىنىڭ جەڭىسىنە جەتۋ ۋادەسىن ورىندادى

"بار نيەتىڭدى حالىققا ارناعاندا عانا، شىن مانىندە بۇقارانىڭ تۇرعىسىندا تۇرىپ ماسەلەنى ويلاۋعا، ئدىس ـ شارا قاراستىرۋعا، ناقتى ئدىس ـ شارا شعارۋعا بولادى"، ـ دەيدى لي چاڭچيڭ كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ كادرلارىنا ۇنەمى.

وبيەكتىنى ئدال كوزدەپ، دالمە ـ ئدال ئدىس ـ شارا اتقارىپ، قىين ماسەلەلەردى شەشتى. كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ، ورىكەندەتۋ كەڭسەسىنىڭ مەڭگەرۇشىسى رەتىندە، لي چاڭچيڭ تەك "التى دالمە ـ دالدىق" دى مۇقيات تياناقتاندىرىپ، "جەتى ئبىر توپ"تى ويداعداي يگەرىپ، "ئۇش تەبىندى ارتتىرۋ"دى جەبەپ، "ون ئرى ىنجەنەريا"نى جانە "بەس جاپياي قامتۇ"دى ىلگەرىلەتكەندە عانا، كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋ شايقاسىنىڭ جەڭىسىنە جەتۋ ئۇشىن تاماشا نەگىز قالاۋعا بولاتىندىعىن ابدەن ئبىلدى.

2017 ـ جىلدىڭ ياعىندا 5 كەزەڭ جاي ـ جاپسارىن ۇعسۋ جانە ىنفورماتسيالاردى قايتالاي تەكسەرۋ قىزمەتى نەگىزىندە، ئپايزاۋات اۋداندىق كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ، ورىكەندەتۋ كەڭسەسى بۇكىل اۋداندىق، قىستاقتاردىڭ جانە كەدەي جان سانىنىڭ دالمە ـ ئدال ساندى مالىمەتىن تۇراقتاندىرىپ، كەدەيلىكتىڭ ئمان ـ جايىن يگەرىپ، "وتباسىندا كارتچكا بولۋ، قىستاقتا كەستە بولۋ، اۋىلدا داڭتەر بولۋ، اۋداندا ارحيۇ بولۋ"دى جۇزەگە اسىردى.

بۇكىل اۋداننىڭ كەدەيلەسۋ سەبەبىنىڭ كۇردەلى بولۋ جاعدايىنا مەگزەس، لي چاڭچيڭ كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ۇجىمىن باستاپ بۇكىل اۋداندىق بارلىق كەدەي قىستاقتاردا "تورعايدى بورشالاۋ" ۇلگىسىندە تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزىپ، كەدەيلەردى دالمە ـ ئدال سۇيەمەلدەۋدى قالاي ىسكەرىلەي اتقارۋ جوننده نزدەنىس جاسادى.

لي چاڭچيڭنىڭ باسقارۋىندا ئپايزاۋات اۋداننىڭ كەدەيلەردى دالمە ـ ئدال سۇيەمەلدەۋ ينفورماتسيا تۇعىرى جاسالىپ سىكە قوسىلىپ، 23 تاراۋ مەن كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋ ينفورماتسيا تۇعىرىنىڭ ساندى مالىمەتتى ورتاقتاسۋى جۇزەگە استى. ساندى مالىمەتتەردى جيناۋ، تۇرگە ايىرۋ، سالىستىرۋ، ورتاقتاسۋ ارقىلى "جەتى ئبىر توپ"تىڭ، "ئۇش تەبىندى ارتتىرۋ"دىڭ ناقتى ئدىس ـ شارالارىن بايلانىستىرۋ العاشقى قادامدا جۇزەگە اسىپ، قارجىنى، نساندى تياناقتاندىرۋدىڭ دالدىق مولشەرى جوعارىلادى.

كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋداعى 25 ارنايى ارەكەتتىڭ توپتىق كۇش سالۋىندا، كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋدىڭ ئبىر تۇتاس قولباسشىلىق ەتەتىن، جوعارى مەن تومەن قوسىلا ارەكەتتەنەتىن، ناقتى دا جوعارى ئونەمدى اينالىم جۇيەسى قالىپتاستى.

ەرەكشە كاسىپتى دامىتىپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۇدى جەبەدى

"ئبىر قابات تەرەم سىلىنىپ تۇسسە دە، ئپايزاۋاتتاعى كەدەي بۇقارانى كەدەيلىكتەن دەر كەزىندە ارىلتامىن". لي چاڭچيڭ وسىلاي ايتتى، ئتىپتى، وسىلاي ىستەدى.

لي چاڭچيڭ كۇندىز اۋىل ـ قىستاقتارعا، تاراۋلارعا شاپقىلاپ، بۇقارانىڭ، قىستاقتىڭ ئبىرىنشى شۇجيلەرىنىڭ، تاراۋلاردىڭ قامىن جەسە، كەشتە بارىن سالىپ شعار جول قاراستىرىپ، ئدىس ـ شارا نزدەستىرىپ، كەدەيلىكتەن ارىلىپ بايۋدىڭ ئونەمدى جولىن نزدەدى. قايتا ـ قايتا دالەلدەۋ ارقىلى ئپايزاۋات قويى، ئپايزاۋات قاۋىنى، ئپايزاۋات شينەمەيى سياقتىلاردى دامىتىپ، زورايتۋدى كەدەيلىكتەن ارىلىپ، كىرىستى ارتتىراتىن ەرەكشە كاسىپ ەتۋدى ايقىن العا قويدى.

2018 ـ جىلى 10 مىڭ قوي سياتىن اسىل تۇقىمدى قوي جەتىلدىرۋ ورتالىعى سالىنىپ ئبىتىپ، سول جىلى 2647 كەدەي وتباسىن كىرىسىن ارتتىرۋعا باستادى. وسى جىلى ئپايزاۋات قويى، ئپايزاۋات قاۋىنى، ئپايزاۋات شينەمەيى سياقتى ەرەكشە كاسىپتى دامىتۋ ارقىلى تاپقان كىرىس تۇتاس اۋداندا ـ عى شارۋالاردىڭ جان باسىندىق ورتاشا تازا كىرىسىندە جەكە ـ جەكە 752 يۋاندى، 1000 يۋاندى، 2545 يۋاندى يەلەدى. قازىر ئپايزاۋات اۋداننىڭ 300 مىڭ مۇ جەرگە ئپايزاۋات شينەمەيى، 200 مىڭ مۇ جەرگە ئپايزاۋات قاۋىنى ەگىلىپ، اۋىل شارۋاشىلىعى كاسىپ سالاسى داڭۋىنىڭ كەدەيلىكتەن ارىلتۇعا دەم بەرۋىندە العاشقى ونىمدىلىككە قول جەتتى.

بيىل لي چاڭچيڭ اسىل تۇقىمدى مال جەتىلدىرۋ ورتالىعىنان ەكەۋىن جاڭادان سالۋدى، ەكەۋىن كەڭەيتىپ سالۋدى، اۋىل ـ قىستاقتاعى مالدى امانات تامالى باعۋ ورتالىعى مەن باعمىشىلىق شاعىن اۋماعىنان تورتەۋىن كەڭەيتىپ سالۋدى ىلگەرىلەتتى. ئپايزاۋات قوينىڭ ساپاسى بارىنشا جوعارىلاپ جانە ساپالىلانىپ، شارۋا وتباسىلارىنىڭ مالدارى شوعىرلى امانات تامالى باعىلعانىنان كەيىن، اۋلا تازا، اۋىل ـ قىستاق قورشاعان ورتاسى كوركەم بولدى.

ئبىر جىلدىڭ 365 كۇننىڭ لي چاڭچيڭ بار زەيىن ـ زەردەسىن كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋدىڭ نەگىزگى شايقاس مايدانىنا ارنادى. قىزمەتتەستەرى ونى ايالاپ، وعان قالبىرلى تاعام اپارىپ بەرەدى، الايدا، ول نان كەمىرە وتىرىپ، قىزمەت ىستەۋگە ئتىپتى دە پەيىل ەدى. "لي مەڭگەرۇشى كەدەي بۇقارانى قاشاندا ەسىندە ساقتاپ كەلەدى"، ـ دەيدى ئپايزاۋات اۋداندىق كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ، ورىكەندەتۋ كەڭسەسىنىڭ كادرى جاڭ ۇنجيڭ.

شاپتول قالاشعى توشقانلا قىستاعىندا ـ عى مۇگەدەك شارۋا قادىر داۋۇتتىڭ ئۇيىنىڭ توبەسىنەن سۋ وتكەندە، لي چاڭچيڭ ەڭبەكاقسىمەن جاپقىش ساتىپ اكەلىپ، ونىڭ ئۇيىنىڭ توبەسىن جابۋىنا كومەكتەستى؛ كەدەي شارۋا يمىن سۇلەيمەن لي چاڭچيڭنىڭ وزىنە كومەكتەسىپ قوي قورا سالىپ بەرگەندىگىن، باعمىشىلىق كاسىبىن دامىتۋعا شابىتاندىرىپ، كەدەيلىكتەن ارىلۋ جولىنا باستاعاندىعىن ئتىپتى دە ۇمىتا المايدى... لي چاڭچيڭ مەن كاسىپتەستەردىڭ قۇلشىنىسىنىڭ ارقاسىندا، ئپايزاۋات اۋداندىعى كەدەيلىك تۇرلۇ سالىستىرماسى 2017 ـ جىلعى 18.9%تەن قازىرگى 12.2%كە تومەندەدى. تۇتاس اۋداندىعى 20 اۋىر كەدەي قىستاق كەدەي قىستاق تىزىمدەگىنەن شەگىندى، 4124 وتباسىندىعى 16 مىڭ 384 ادام كەدەيلىكتەن ارىلدى، كەدەي وتباسىلارىنىڭ جان باسىندىق ورتاشا ارتقان كىرىسى 900 يۋاننان استى...

"نەگىزگى ساتى كادرى رەتىندە، اۋىر كەدەي وڭىرلەردىڭ كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋ شايقاسىنا تىكەلەي ات سالىسقاندىعىمدى ماقتانىش ەتەمىن، داڭق سانايمىن!". وسىنداي اسقاق سەزىممەن لي چاڭچيڭ كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ قىزمەتىنە بۇكىل ىنتا ـ پەيىلمەن ات سالىسىپ، ئىس ـ ارەكەتى ارقىلى كومۋنيستىك پارتيا مۇشەسىنىڭ قايسار پارتيالىلعىن ايگىلەدى.

كورىكتى مەكەنىمىزدى ويداعداي قورعايىق

ۇلتتار ىنتىماعى ـــ ئار ۇلت حالقىنىڭ جانى

□ تۇرپان قالاسى گاۋچاڭ رايوندىق پارتكومىنىڭ شۇجيى، رايوندىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كومىتەتى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ شۇجيى تان جيانگو

مەن ئپشان اۋداننىدا دۇنيەگە كەلدىم، كىشكەنتاي كەزىمنەن باستاپ ئار ۇلت كىشكەنتاي سەرىكتەرىممەن بىرگە ۇيرەنىپ، بىرگە ەسەيىپ ـ ەرجەتىپ، ئار ۇلتتان كوپتەگەن جاقسى دوس تاپتىم.

كىشكەنتاي كەزىمدە اكە ـ شەشەمنىڭ قىزمەتى قاربالاس بولعاندىقتان، كەي كەزدەرى ماعان قاراۋعا ۋاقىتتارى شۇقپايتىن، مەن ۇنەمى از ۇلت ساباقتاستارىمنىڭ ۇيىنە بارىپ تاماقتاناتىنمىن. ولاردىڭ اكە ـ شەشەسى ماعان ئوز بالالارىنان دا جاقسى قارايتىن، ۇيلەرىندەگى ەڭ جاقسى نارسەلەردى جەگىزەتىن، قىستا بۇى بۇرقىراعان ىستىق سورپا، جازدا ىستىق قايتاراتىن سالقىن جەمىس ـ جيدەك بەرەتىن؛ ول كەز تۇرمىس تىم نرعىن ەمەس، وقىتا ـ تەكتە ەت اسپ جەگەن كەزدە ولار ۇنەمى كۇلىمسىرەپ تۇرىپ ەڭ ۇلكەن كەسەگىن ماعان بەرەتىن. قازىر ەسكە السام، كوڭىلىم ئالى دە ەەيىرىم مەن اسىرگە تولى.

سۇيىسپەنشىلىك دەگەن ئوزارا بولادى. ئار رەت اكە ـ شەشەم ماعان ىشكى وڭىردەن اكەلگەن ئدامدى ۇساق ـ تۇيەك تاعامدار بەرگەندە، مەن از ۇلت ساباقتاستارىممەن بولىسەتىنمىن؛ ئار رەت اكە ـ شەشەم ماعان ساباقتان سىرتقى جاڭا كىتاپتار الىپ بەرگەندە، مەن ولاردىڭ وقۋىنا بەرىپ تۇراتىنمىن. ۇلتتار ىنتىماعىنىڭ تۇقىمى مىنە وسىلاي قاراپايىم بارىس ـ كەلىس فورماسى ارقىلى بىرتىندەپ ئبىر ـ ئبىرىمزدىڭ جۇرەكتەرىمىزگە تامىر تارتىپ، ورىكەن جايىپ، ماعان ۇلتتار ىنتىماعىنىڭ ئار ادامعا اكەلگەن باقتىن سەزىندىردى، بۇل مەنىڭ بۇدان كەيىنگى تۇرمىسىم مەن قىزمەتىمە تەرەڭ نقپال جاسادى.

"2 ـ ۇرپاق شينجياڭدىق" رەتىندە، مەنىڭ اكە ـ شەشەم تاۋى جاسىل، سۋى ئمولدىر سىچۋاننان شينجياڭعا كەلىپ شەكارا ئوڭىردى اشۋ، گۇلدەندىرۋ قۇرىلىسىنا ات سالىستى. شينجياڭدى قىزۋ ئسۇيۋ، شينجياڭدى گۇلدەندىرۋ، شينجياڭدى قورعاۋ تانىمى كشكەنتاي كەزىمنەن باستاپ مەنىڭ سانامدا ۇيالادى. وتكەن عاسىردىڭ 70 ـ جىلدارى تۇعان مەن شينجياڭنىڭ رەفورما جاساعاننان، ەسىك اشقاننان بەرگى ۇلى دا تەرەڭ وزگەرىستەرىنە كۇا بولدىم، ۇلتتاردىڭ ۇلى ىنتىماعىنىڭ سۇبەلى جەمىسىن كوزبەن كوردىم، ۇلتتار ىنتىماعىن قورعاۋ، ۇلتتار ىنتىماعىنىڭ بەرەكەلى شاڭىراعىن جەبەۋ يدەياسى جۇرەگىمە تەرەڭ تامىر تارتىپ، قان تامىرىما ئسىڭىپ كەتتى.

شينجياڭ ئار ۇلت حالقى ۇزاق ۋاقىتتان بەرى بىرگە تۇرمىس كەشىرگەن كورىكتى مەكەن. ئبىز ۇلتتار ىنتىماعىن كوز قاراشىعىمىزداي ايالاپ، ومىرىمىزدەي قاستەرلەپ، ئار ۇلت حالقى انارداڭ دانىندەي تىعىز ۇيىسۋىمىز كەرەك. جۇڭحۋا حالىق رەسپۇبليكاسى قۇرىلعان 70 جىلدان بەرى، شينجياڭداعى ئار ۇلت حالقى پارتيا ورتالىق كومىتەتىنىڭ پارمەندى باسشىلىعىندا، ىنتىماقتاسا بىرگە كۇرەس جاساپ، شينجياڭدى بىرگە اشىپ، بىرگە قۇردى. قازىر ئار ۇلت حالقى ارشىندى قادامەن جاراسىمدى، باقىتتى داڭعىل جولعا قادام تاستاۋدا. وسىنىڭ بارلىعى پارتيانىڭ باسشىلىعىنان كەلگەن، سونىمەن بىرگە ۇلتتاردىڭ ۇلى ىنتىماعى اكەلگەن قۇدىرەتتى بىرىككەن كۇشتەن كەلگەن.

ۇلتتار ىنتىماعى ـــ ئار ۇلت حالقىنىڭ جانى، شينجياڭنىڭ دامۇدىنىڭ، العا باسۋىنىڭ ىرگە تاسى. جۇىق جىلداردان بەرى، ۇلتتار ىنتىماعىنىڭ اسەرلى اڭگىمەلەرى گاۋچاڭ رايوننىدا ۇزدىكسىز جاڭىرىقتا شعۇدا، قالىڭ كادرلار، جۇمىسشى ـ قىزمەتشىلەر جانە ئار ۇلت بۇقاراسى وسى ۇلان ـ بايتاق توپىراقتا سۇيىسپەنشىلىكتىڭ تۇقىمىن سەۋىپ، ۇلتتار ىنتىماعىنىڭ بايىشەشەگى بارلىق جەردە قۇلپىردى، مىنە بۇل بىزگە اناعۇرلىم سەنىممەن ۇلتتار ىنتىماعى قىزمەتىن ويداعداي جاقسى ىستەپ، شينجياڭنىڭ قوعام ورنىقتىلىعى مەن بايلاندى تىنىشتىق باس نىساناسىن جۇزەگە اسىرۋعا بەرىك بۇقارالىق نەگىز قالايدى.

شينجياڭ ەل ىشىندەگى ايگىلى ساياحاتتاي ئجۇرىپ سۇرەتكە الۋ بازاسىن تۇلعالادى

(باسى 1 ـ بەتتە)

بۇگىنگى تاڭدا، شينجياڭنىڭ كوپتەگەن كوركىنىس وڭىرلەرى ساياحاتتاي ئجۇرىپ سۇرەتكە الۋ كاسىبىنە ئمان بەرە باستادى، كوركىنىس وڭىرلەرىندە كوپتەگەن ساياحاتتاي ئجۇرىپ سۇرەتكە الۋ بازاسىن قۇرىپ، شينجياڭ ئشى ـ سىرتىنان ئتىپتى دە كوپ ساياحاتشىنى تويلىق سۇرەتكە الۋعا، جەكەلىك سۇرەتكە الۋعا، ساياحاتقا ىلەسىپ ئجۇرىپ سۇرەتكە الۋعا باۋرادى.

"شينجياڭنىڭ ساحاراسى، ورمانى، قۇمى جانە قارلى تاۋى، كول سۋى، كوك اسپانى سياقتىلار ساياحاتشىلاردى توتەنشە باۋرايدى، ساياحاتتاي ئجۇرىپ سۇرەتكە الۋ بازاسىن قۇرۋدىڭ شارت ـ جاعدايى ايرىقشا"، ـ دەدى بۇراتالا وبلىستىق شيحاي فوتو سۇرەت قىزمەت وتەۋ شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ باس ديرەكتورى، فوتو سۇرەت الۋمەن 20 نەشە جىل اينالىسقان ياڭ حۇ. قازىر سايرام كولى كوركىنىس ئوڭىرى "كوكتەمدە گۇل تەڭىزىن سۇرەتكە الۋ، جازدا ساحارانى، كولدى سۇرەتكە الۋ، كۇزدە توگىلگەن جاپىراقتى سۇرەتكە الۋ، قىستا قار كوركىنىسىن سۇرەتكە الۋ" سىندى 4 ماۋسىمدىق ساياحاتتاي ئجۇرىپ سۇرەتكە الۋ ونىمدەرىن قالىپتاستىرىپ قانا قالماستان، تاعى سايرام كولىن سەنتر ەتكەن، كەڭساي، قورعاس لاۋاندا بازاسى قاتارلى جەرلەردى قامتىعان ساياحاتتاي ئجۇرىپ سۇرەتكە الۋ لەنياسىن قالىپتاستىرىپ، اناعۇرلىم كوپ كوركەم كوركىنىستى، سۇرەتكە الۋ ئتۇينىن قامتىدى.

زىمۇ سۇرەتكە الۋ قىزمەتى كەڭسەسى شينجياڭنىڭ ساياحاتتاي ئجۇرىپ سۇرەتكە الۋ سالاسىندا نەداۋىر اتاعى بار، زىمۇ 2006 ـ جىلدان باستاپ فوتوگراف بولعان. جۇىق جىلدار دان بەرى، شينجياڭ ئشى ـ سىرتىنان ساياحاتتاي ئجۇرىپ سۇرەتكە الاتىن قاريدارلار بارعان ساين مولايدى، زىمۇ جىل ساين نەشە ون ساياحاتتاي ئجۇرىپ سۇرەتكە الۋ جۇمىسىن قابىلدايدى. "باسىم كوپ قاريدارلار ىنتەرنەتتەن مەنىڭ تۇسىرگەن سۇرەتتەرىمدى كورگەن نەمەسە دوستارى تانىستىرعان سوڭ شينجياڭعا كەلگەن"، ـ دەدى ول.

قازىر كەيبىر ساياحات سەرىكتەستىگى دە ىرتىندەپ ساياحاتتاي ئجۇرىپ سۇرەتكە الۋ لەنيا ونىمدەرىن شعارا باستادى. ئۇرىمجى قالاسىنداعى ئبىر ساياحات سەرىكتەستىگى 2018 ـ جىلدان باستاپ اۋتوكولىك جالداپ سۇرەتكە الۋ ساياحات ئونىمىن جولعا قويدى، اپتاسىنا 5تەن 10عا دەيىن ۇيىرمە شعاردى، باسىم كوپ ئبولىمى شينجياڭنىڭ سىرتىنان كەلگەن ساياحاتشى. قازىر الدىن الا ئبىر اي بۇرىن تىزىمدەلۋ قاجەت. بيىل 9 ـ ايدا وسى ساياحات سەرىكتەستىگى وڭتۇستىك شينجياڭعا اۋتوكولىك جالداپ سۇرەتكە الۋ ساياحات ئونىمىن جولعا قويادى.

ساياحاتشىلاردىڭ شينجياڭعا ساياحاتقا كەلىپ سۇرەتكە الۋعا دەگەن ىنتاسى ەل ىشىندەگى ساياحاتتاي ئجۇرىپ سۇرەتكە الۋ كاسىپ سالاسىن شينجياڭمەن سەلبەستىك جاساۋىن كۇشەيتتى. بۇراتالا وبلىستىق شيحاي فوتو سۇرەت قىزمەت وتەۋ شەكتى سەرىكتەستىگى بوجۇە ساياحاتتاي ئجۇرىپ سۇرەتكە الۋ قاتارلى ەل ىشىندەگى تانىمالى ساياحاتتاي ئجۇرىپ سۇرەتكە الۋ كاسىپورىندارىمەن سەلبەستىك قارىم ـ قاتىناس جاساپ، قارسى جاقتىڭ شينجياڭداعى سۇرەتكە الۋ جۇمىسىن قابىلدايدى. 7 ـ اي باستالا سالا بۇراتالا وبلىسى شيحاي سەرىكتەستىگى 15 تاپسىرىس قابىلداپ ۇلگىردى.

شەكارا ماڭىندا ساۋدا ىستەۋ ارقىلى كەدەيلىكتەن ارىلۋ

(باسى 1 ـ بەتتە)

بۇل كەدەيلىكتەن ارىلعان كەدەي وتباسىلارىنا كەدەيلىكتەن سۇيەمەلدەۋ شاعىن سومالى امانات قارىز اقشا بەرۋدى، سوندداي ـ اق جالعاستى قارىز اقشا بەرۋ جانە قايتارۋ ۋاقىتىن ۇزارتۋدى، كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋ مەرزىمىندەگى ئتۇرلى ساياساتتاردى وزگەرتپەۋدى قامتيدى. قاتىستى شارت ـ جاعدايعا ۇيلەسەتىندەرىنە قارىز اقشا تاراتۋدى ۇستىنە العان بانكە قۇرىلمدارى كەدەي وتباسىلارىنىڭ جالعاستى قارىز اقشا الۋ راسىمياتىن جانە قايتارۋ ۋاقىتىن ۇزارتۋدى ئبىتىرىپ بەرەدى. كەدەي وتباسىلارىنا كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ شاعىن سومالى امانات قارىز اقشاسىن كوپ رەت تاراتىپ، قارىز اقشا بەرۋگە بولاتىندارىنا تولىق بەرۋگە شىنايى كەپىلدىك ەتەدى.

«پىكىر»دە مىنالار باسا دارىپتەلدى: قارىز اقشا شعىسى كولەمىن قاتايتۋ كەرەك. كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ شاعىن سومالى امانات قارىز اقشا بەرۋدە وتباسىلارىنىڭ قارىز الۋىنا، وتباسىلارىنىڭ پايدالانۋىنا، وتباسىلارىنىڭ قايتارۋىنا تاباندى بولىپ، كەدەي وتباسىلاردىڭ ونىڭ ئوندىرىستى دامىتۋىنا دالمە ـ ئدال پايدالانۋ كەرەك. ۇيلەنۋ، ئۇي سالۋ، قازىنا رەتىندە ۇستاۋ، وتباسىنا قاجەتتى زاتتار الۋ سىندى وندىرىسكە جاتپايتىن شىعىمدارعا پايدالانۋعا بولمايدى، ۇكىمەتتىك قارجى قۇراۋ تۇعىرى، ئوندىرىس ـ تيجارات كاسىپورىندارى سياقتىلارعا شوعىرلى پايدالانۋعا ئتىپتى دە بولمايدى. كەدەي وتباسىلارى ئوزى ەرىكتى بولعان جانە تيجارات قالاسىنداعى ئبىر ۇزاق مەرزىمدىك يگىلىككە كەنەلتۇگە مۇمكىندىك جاساۋعا بولادى.

اۋتونومياليا رايوندىق جەرگىلىكتى فينانس باقىلاۋ ـ باسقارۋ مەكەمەسى باستىعىنىڭ كومەكشىسى تيان دي بىلاي دەدى: «پىكىر» قارىز اقشا بەرۋدەن بۇرىنعى 3 دارەجە بىرلەسپە تەكسەرۋدى قاتايتۋ، قارىز اقشا تاراتۋدى قاتايتۋ، قارىز اقشا تاراتقاننان كەيىنگى باقىلاۋ ـ باسقارۋدى قاتايتۋ، حاۋىپ ـ قاتەرلەردى مەڭگەرۋدى قاتايتۋ سىندى 4 ئبولىم، 18 بۇرىن ارقىلى ئارقايسى جىكتەردىڭ، ئارقايسى بۇرىنداردىڭ مىندەتىن جانە جاۋاپكەرشىلىگىن ناقتىلاندىرىپ، كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ شاعىن سومالى امانات قارىز اقشانى ئوتىنىش ەتۋدى، تەكسەرىپ بەكىتۋدى، تاراتۋدى تاراتقاننان كەيىنگى باقىلاۋ ـ باسقارۋعا، قارىز اقشانى قايتا جيۋعا، حاۋىپ ـ قاتەردەن ساقتانۋعا جانە ونى ئبىر جايلى ەتۋگە دەيىنگى تۇيىقتامالى باسقارۋدى جۇزەگە اسىردى.